

Stichting Kunst van Samenleven KUS
Wijnbesstraat 97, 6543 TL Nijmegen (tot april 2019)
Kolpingstraat 61, 6532 WK Nijmegen (vanaf april 2019)
stichtingkus@gmail.com 06-18194393
www.stichtingkus.nl

Evaluatie KUS project Kunst van Samenleven eerste jaar(2018)

Stichting Kunst van Samenleven KUS heeft als doelstelling om op lokaal niveau contact te leggen tussen bevolkingsgroepen en de culturele en maatschappelijke uitwisseling van deze groepen te stimuleren. Dit doet de stichting door een platform te bieden waar deze groepen elkaar in informele sfeer kunnen ontmoeten. Als middel om de doelstelling te verwezenlijken worden culturele verenigingen en werk van lokale bekende en onbekende kunstenaars ingezet. Werk in woord en beeld, met muziek en theater. De rol van de kunst hierin is om een brug te bouwen waar taal vaak in de weg staat.

2018

In het eerste jaar, 2018, zijn binnen het project Kunst van Samenleven vijf deelprojecten gerealiseerd, die te verdelen zijn in 2 groepen. In de eerste groep zijn de projecten gericht op de cohesie en culturele en maatschappelijke uitwisseling in wijken en stadsdelen en tussen wijken en stadsdelen. In de tweede groep zijn de projecten hier ook opgericht, maar er wordt gewerkt met professionals en goede amateurs om een uitstraling naar heel Rijk van Nijmegen en de regio te krijgen.

‘Ontmoetingen in en tussen wijken’.

1. *Bijeenkomsten*: Er is contact gelegd met ruim dertig verschillende maatschappelijke organisaties, uit verschillende culturele bevolkingsgroepen. Tijdens vier verschillende bijeenkomsten, in juni, augustus, september en november 2018, zijn vertegenwoordigers van deze organisaties samen gekomen om in informele sfeer over verschillende thema's te praten. Na een eerste kennismakingsbijeenkomst waren deze thema's: eenzaamheid in de wijk, hoe bereik je mensen en hoe ga je om met conflict in de wijk. Er was steeds kunst te zien en er waren optredens van muzikanten en jongeren (theater), en dichters. Elke bijeenkomst kwamen er ongeveer dertig vertegenwoordigers en kunstenaars.
2. *Jongerenproject*: In drie tentoonstellingsweekenden in Hatert en Dukenburg speelden in kleine groepjes in totaal meer dan vijftig jongeren van de NSG scenes die ze zelf maakten tijdens meerdere dramalessen over elkaar ontmoeten en goed en niet goed samenleven. In Museumpark Orientalis speelden nog eens honderd leerlingen mee. Een aantal leerlingen maakten daarnaast een filmverslag van de bijeenkomsten. De leerlingen werden begeleid door Elly Snip.
3. *Basisschoolproject*: Meer dan honderd basisschool leerlingen van zes tot tien jaar deden mee aan het schoolproject *Het ideale kinderdorp* wat Stichting KUS maakte samen met Joris Leijten van Joleijt Educatieve Producten. De kinderen hadden een kringgesprek over met wie ze in een huis zouden willen wonen en hoe ze wilden samenleven. Daarna maakten ze figuren die hen en hun medebewoners voorstelden en maakten huizen voor hun ideale kinderdorp. Deze dorpen werden in scholen in Hatert en Meijhorst tentoongesteld.

‘Ontmoetingen van wijk en stadsdeel samen met de regio’.

4. *Tentoonstellingen en optredens*: vierentwintig vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties *zijn geïnterviewd over hun leven, hun organisatie en hun

Kunst van Samenleven. Deze informatie is drie weken tentoongesteld op meerdere locaties in Hatert en Meijhorst, samen met foto's van de betrokkenen gemaakt door Frans Eppink, gedichten naar aanleiding van de interviews en passende kunst. Deze gedichten en kunstwerken werden in verschillende gevallen speciaal gemaakt, zoals gedichten voor een vertegenwoordiger door Marjolein Pieks, Hanneke Beld, Liesbeth Ulijn, Rinske Kegel, Harry van de Vijfeijke, Ria Roerdink, Gaiane Abrahamian, Frans Houtbeckers, en schilderijen van (het leven van) de geïnterviewde door de kunstenaars Diederik Grootjans en Elly van Lieshout. Daarnaast waren er gedichten te lezen van Victor Vroomkoning, Qader Shafic en Mark Schilders en negen photo-art werken en drie schilderijen van Geert Lemmers te zien en papierwerk van Gabi Rets, een borduurwerk op foto van Sonja Hillen en Kim Tieleman, kettingen en objecten van Marie-Louise Fransen, beelden van Ella Heusinkveld, beelden van Chris van der Weg, textiel werk van Anja Paasse, tekeningen van Josee Tesser, een animatiefilm van Esther en Miriam van Casteren, banners van Clémence en Joris Leijten en schilderijen en tekeningen van Frans de Bont. Op de zes dagen van deze weekenden waren er elke dag op drie tijden welkomstbijeenkomsten met optredens van Nederlandse troubadours als Mark Schilders en Anouk Balins, en de pianist Gertjan Eldering, maar ook Syrische, Molukse, Eritrese, Armeense, Afghaanse en Litouwse muzikanten, dansers en dichters van onder andere de Molukse Tifa- en Menarigroep Hatert en de Mawteni Foundation. In totaal zijn in de wijken 600 mensen bij de tentoonstelling en optredens geweest en hebben daarnaast honderden mensen de portretten en kunst gezien tijdens andere activiteiten in de tentoonstellingszalen in wijkcentra van Hatert en Dukenburg, winkelatalage, en Ontmoetingskerk tijdens de drie weken dat de tentoonstellingen er hingen.

5. *Expositie en optredens in Museumpark Orientalis.* Vanaf 1 december 2018 t/m 6 januari 2019 zijn de interviews, foto's en kunstwerken plus de kinderdorpen verhuisd naar Museumpark Orientalis. De expositie werd uitgebreid met werk van Ria Roerdink, Adelheid en Huub Kortekaas, Riet van der Lubbe, Lobke Burgers, Marcel Blom, Theodora Kotsi, Hans Vos, Andreas Hetfeld, Suus Baltussen +, Paul de Reus, Frans Houtbeckers en Marieke Helsen. En met nieuw werk van Marie-Louise Fransen. De drie eerste weekenden van december waren er elk uur welkomstbijeenkomsten met optredens. Hierbij waren 360 mensen aanwezig, 120 daarvan bij de sfeervolle opening. Bij het daaropvolgende Feest van Licht bleef een deel van deze expositie nog te bezichtigen en hebben duizenden mensen daarvan een stukje gezien. Er werd doorlopend een korte film vertoond, gemaakt door NSG jongeren en Elly Snip, die een indruk gaf van de welkomstbijeenkomsten en optredens in de wijken en Orientalis. Er is overleg met Orientalis om vanaf maart 2019 van het Sanhedrin, achterin de Romeinse straat in Orientalis, een Kunst van Samenleven Huis te maken.

6. Naast deze deelprojecten werkte Stichting KUS nog samen met Huis van Compassie en Stad van Compassie. In september verzorgde Stichting KUS sprekers en een tentoonstelling tijdens het *Vredesdiner* in het Huis van Compassie en 9 november een expositie in het stadhuis bij de bijeenkomst waar *Nijmegen Stad van Compassie* werd.

Portretjes in de Brug. Vanaf oktober 2018 zijn de portretjes van de vertegenwoordigers in woord en beeld wekelijks in de brug verschenen, waarbij hun verhalen en verschillende aspecten van goed samenleven gedeeld werden met alle bewoners van Rijk van Nijmegen.

PR. De activiteiten van Stichting KUS zijn regelmatig vermeld in De Brug, De Gelderlander, de wijkbladen van Hatert en Dukenburg en in de Nieuwsbrief van Stad van Compassie. De website werd regelmatig actueel gemaakt en de Facebookpagina is opgestart.

Medewerkers Stichting KUS

De groep vrijwilligers is in de loop van 2018 uitgegroeid tot tien vrijwilligers. De projectcoördinatie is in handen van Mariët Mensink en Chris van der Weg.

Evaluatie 2018.

- Met de portretjes in de verschillende tentoonstellingen en daarnaast in weekblad de Brug heeft een grote groep Nijmegenaren kennis gemaakt met deze personen, hun organisaties en hun ideeën over goed samenleven. De Brug wil de serie ook in 2019 voortzetten.
- Met de projecten zijn veel contacten gelegd tussen mensen en groepen, sociale organisaties zijn in het zonnetje zijn gezet en er is in gemengde gezelschappen bij de vier KUSbijeenkomsten gesproken over belangrijke zaken die het samenleven betreffen.
- De dichters, theatermakers en muzikanten brachten bij de bijeenkomsten verdieping en gezelligheid en met de beeldende kunst steeds een mooie, toepasselijke sfeer. Er waren veel te veel begeleidende bijeenkomsten met optredens bij de tentoonstellingen, 18 in de wijken en 26 bijeenkomsten in Orientalis. Daardoor verspreidde het publiek teveel. Enkele bijeenkomsten was veel effectiever geweest en had de optreders een beter podium verschaft. De sfeer en verbondenheid was echter wel bij alle bijeenkomsten heel goed.
- De aandacht voor een wijk door het project van Stichting KUS werd gewaardeerd, en gaf soms meer onderlinge bekendheid aan mensen die wonen of werken in die buurt en aan hun organisaties. Dat er naast de KUSbijeenkomsten daardoor meer onderling contact kwam is niet gebleken. De vertegenwoordiger van de Ontmoetingskerk stelt in haar evaluatie: 'Ik had contacten in de wijk met mensen die ik voorheen niet kende maar het KUSproject ging in tijd te snel om mensen bij elkaar te brengen. Neem langere voorbereidingen en bereid voor met mensen die je wilt bereiken'.
- Mensen zelf kunst laten maken rond het thema samenleven geeft hen inzichten en verbindt hen aan het thema. Bij het jongerenproject waar jongeren van de NSG samen spraken over wat hen in het samenleven opviel, aan wat goed gaat en wat niet, waar ze theaterscenes over maakten die ze opvoerden voor publiek verbreedde hun wereld. De jongeren vonden het veelal ook leuk om te horen en zien wat anderen daarover toonden bij de bijeenkomsten. De kinderen die een ideaal kinderdorp maakten gingen echt nadenken en met elkaar bespreken wat ze belangrijk vinden in het wonen en samenleven. Jammer dat er geen verslag is gemaakt.
- Veel kunstenaars in Rijk van Nijmegen en daarbuiten willen kunst maken die maatschappelijk relevant is en hun kunst bij het samenleven inzetten.
- De beeldende kunst in de wijken werd vooral gewaardeerd waar het herkenbaar was en het meest waar het de eigen gemeenschap, groep betrof.
- De kunstwerken die speciaal gemaakt werden voor en over een (vertegenwoordiger van een) groep mensen van deze groep, waar deze zich in herkende(n) betrokken hen sterk bij het project.
- De beeldende kunst in Orientalis trok maar mondjesmaat de mensen uit de wijken die niet gewend zijn naar musea te gaan. De tentoonstelling werd mooi, apart, bijzonder gevonden, maar ook van wisselend niveau vooral qua aankleding, locaties en licht. Enkele bezoekers vonden dat de tentoonstelling teveel verspreid was, begin en eind meer dan half uur lopen van elkaar, waardoor de samenhang wat verdween. Door de grootte van het park en de verspreiding door het hele park werden de ruimtes verderop in het park weinig bezocht. Dit soort exposities in dit park blijkt niet de meest ideale combinatie.

- Er is voldoende aan publiciteit gedaan. De naamsbekendheid van Stichting KUS is langzaam aan het groeien.
- Het project werd steeds groter en daardoor ook onduidelijker. Het dreef teveel op de coördinator. Adviezen van meewerkende personen zijn: Minder aanpakken, duidelijker plannen, werken met grotere organisatiegroep, beter communiceren en geen activiteiten in vakanties plannen.

*De in 2018 geportretteerde vertegenwoordigers en hun organisaties zijn:

1. **Ontmoetingskerk, Raad voor Levensbeschouwing en Religie**, Joska vd Meer
2. **De Zevensprong**, Dukenburger, Canon van Dukenburg, IVN, Platform Tolhuis, dit is Dukenburg. Jacqueline Veltmeijer
3. **Straatdokters, Wereldvrouwenhuis Mariam van Nijmegen**, Fifi Groenendijk
4. **Bureau Wijland**, (inclusief **Shelter City**), Rotary, Kledingbank, Qader Shafiq, Afghaanse achtergrond, wereldburger
5. **Marikenhuis**, Yvon ten Brummelhuis
6. Syrische groep, **Shamuna**, Loubna Alsayed
7. **Gratis 2de kansje**, Eugenie Aartsen
8. **Anour Madrasati**, Marokkaanse gemeenschap, **Straatcoaches** en **Futsal Chabbab**, Anouar Bellari,
9. **Vercazon**, vereniging Caribische Zelforganisatie Antilliaanse groep, kookgroep, Brazz-band, Jery Martis
10. Turkse gemeenschap, **Kleurrijk Nijmegen**, Fazilet Yürün
11. **Woningbouwvereniging Talis**, **wijkbeheerder** Sermand Raouf
12. **Helpende handen**, Ans Berkenhagen
13. **Somalische gemeenschap** Khadra Abdillahi
14. **Stichting AED Dukenburg**. Bouwdorp Duuk, Gratis 2de Kansje, Nico de Boer,
15. **Rolstoeldansen**, **Voorleeshond**, Wiepy van Kuppeveld
16. **Oog voor elkaar**, rengroepjes, sport, Duits, Helmut Brockmeijer

Betrokken en geportretteerde partners in Hatert

1. **Hatert Select**: kinderclub, bouwdorp, kookclub meisjes, Petra Knoop,
2. Koerdisch-Turks, **Internationale Supermarkt Dunya**, Dilan Buyukkaya
3. Molukse gemeenschap, **Molukse Tifa- en Menarigroep Hatert** Arie Huwae en Alberto Tetelepta
4. **Voedselbank**, Beppie Peters van Santen
5. Armeense Vereniging, **VAN** Sweta Abrahamian
6. **Akt.commissie wijkcentrum Hatert**, Platform Hatert, Gezondheidsplatform, Piet Schiltmans
7. **Kleurrijk Hatert**, voorheen van Buurttoezichthouders project Sirocco, Mario Reinders
8. **Kickboxing Nijmegen**, Ahmad Soltani

Betrokken partners, niet geportretteerd:

- **Cultuurtafel Dukenburg, Huiskamerrestaurantje Aldenhof** Angela van der Mast
- **Mawteni Foundation** Syrische Culturele Stichting met Syrische, Eritrese en Litouwse artiesten.
- **Huis van Compassie en Stad van Compassie**